КРЫВІНКА

ЖНІВЕНЬ
№11 (275)
2021 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

НАШ РЫНАК

ПЕРАВАЖВАЕ ПРАДУКЦЫЯ З УЛАСНАГА ПАДВОРКА

Жнівень – найбагацейшы месяц года. Праўда, селянін у жніўні мае няшмат вольнага часу, але ж затое на сялянскім стале ў жніўні ёсць усё. Вось і на жнівеньскім бешанковіцкім рынку ёсць усё. Пераважвае на ім прадукцыя з уласнага падворка.

Сёлета з-за чэрвеньска-ліпеньскай спёкі лясных дароў няшмат, хаця на рынку прадаюць і чарніцы, і брусніцы, і грыбы. Грыбоў у лесе амаль няма, але на рынку зрэдку можна купіць адносна недарагія лісічкі (паўлітра за 3 рублі). А вось чарніцы сёлета аднойчы прадаваліся і па 10 рублёў за літр. Але звычайная цана гэтых ягадаў 7-8 рублёў.

Сярод прадукцыі з уласнага падворка памідоры стаяць асабняком. Іх прадае ці не кожны другі прадавец. І каштуюць яны напрыканцы месяца не даражэй за 2 рублі за кг. Невялікія прыгожыя агуркі таксама прадаюцца па гэтай цане. А тыя што буйней звычайна ідуць за рубель.

Бульба сёлета ў цане. Затое і каштуе яна да двух рублёў за кг. І тое адбываецца напрыканцы жніўня, у той час як зазвычай кошты на яе ў два разы ніжэйшыя.

Бульба і будзе сёлета дарагой. Бо з-за дажджоў многія сяляне адцягнулі пасадку бульбы на май, а чэрвеньска-ліпеньская спёка не дала ёй як след развіцца. І хаця на рынку шмат прывазной бульбы, сяляне ахвотней бяруць сваю.

Вельмі дарагая сёлета і морква. Сяляне сваю пакуль не прадаюць - ранавата, а завазная каштуе да 2-х рублёў за кг.

Дарагім сёлета будзе і збожжа. Вядро пшаніцы зараз каштуе 5 рублёў, а напачатку жніўня нават 6. Ячменю на рынку няма, бо ён увесь згарэў. І не трэба здзіўляцца, калі пазней за вядро пшаніцы будуць прасіць 6 ці 7 рублёў. Бо і ў раёне, і ў краіне сёлета ўраджайнасць зерневых вельмі нізкая. У раёне наўрад ці перавысіць 26-27 ц з га.

Традыцыйна дарагім застаецца на бешанковіцкім рынку сала. За кг просяць і 15, і 17 рублёў. А самаробныя каўбасы сягаюць да 20 рублёў за кг.

Яблыкаў на рынку няшмат. А цэны на іх застаюцца пакуль што сціплымі – 1,5 рубля за кг. Яблыкаў вельмі мала сёлета і ў бешанковіцкіх садах, а таму можна смела прагназаваць, што ў верасні-кастрычніку яны не патаннеюць.

Мёду ў Бешанковічах шмат. Бывае, што пчаляроў на рынку больш за пакупнікоў! Таму гэты прадукт тут не асабліва дарагі. Паўлітровы слоік мёду на рынку каштуе 8 рублёў і таннець не збіраецца.

Курыных яек на рынку цяпер малавата. А іхні кошт з вясны ўзняўся і стабільна трымаецца 3-50 за дзясятак. А калі ўлічыць, што збожжа будзе сёлета дарагое, то яйкі яўна не патаннеюць.

Бешанковіцкі рынак – складаны механізм. Тут штонядзелю абарочваюцца вялікія грошы. І сталыя наведвальнікі зарабляюць тут нядрэнна. Але і тавар тут недарагі і якасны. Такім чынам, задаволенымі застаюцца абодва бакі. А таму – часцей завітвайце ў нядзелю на Бешанковіцкі рынак!

Г. Станкевіч

Партал твайго горада: http://beshankovichy.by

КУЛЬТУРА

ДУДЦЫ З КРЫВІНСКІХ ТАРФЯНІКАЎ ПЯЦЬ ТЫСЯЧ ГАДОЎ!

Культура вачыма гісторыкаў выглядае зусім не так, як культура вачыма мастацтвазнаўцаў. У гэтым пераконваешся, пабываўшы на выставе «Беларусь і беларусы. Гід па гісторыі і культуры», якая праходзіць цяпер у Нацыянальным гістарычным музеі.

Выстава складаецца з двух частак - «Гісторыя» і «Культура», - кажа куратар выставы, вядучы навуковы супрацоўнік экспазіцыйнага аддзела Таццяна Міраповіч. У рэчаіснасці аддзяліць адно ад другога амаль немагчыма. Касцяны наканечнік дзіды - гэта гісторыя ці культура? Кубак, лыжка, тэлевізар, гліняны гаршчок з старажытнага гарадзішча, любоўна адрэстаўраваныя вясковыя цымбалы, вышытая кашуля ... Усё гэта - абрэчаіснены чалавечы розум і талент, але таксама люстэрка сваёй эпохі.

Усе гэтыя прадметы можна ўбачыць, а некаторыя нават і пакратаць. Плюс тлумачальныя тэксты, якія дапамагаюць многае зразумець і пра самiх рэчах, і пра нацыянальную культуру ў цэлым. Напрыклад, пра музыку, якой адведзена асаблiва пачэснае месца.

Ужо сярод знаходак, зробленых навукоўцамі Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук у археалагічных комплексах Крывінскіх тарфянікаў (Бешанковіцкі раён), ёсць касцяная дудка - жалейка. Яе ўзрост - пяць тысяч гадоў! На ёй гралі ў эпоху неаліту.

Цікава, што вершаваны зборнік Францішка Багушэвіча, з якога пачалася наша сучасная літаратура, называўся «Дудка беларуская». Яго першае выданне, якому сёлета спаўняецца 130 гадоў, мы таксама бачым на выставе.

У той жа вітрыне - тоненькая кніжка ў папяровай вокладцы: «Беларускія народныя мелодыі. Песні сезонныя, абрадавыя, гульнявыя, танцы, духоўныя вершы. Беларускі зборнік Е. Р. Раманава. Выпуск сёмы», выдадзены ў Вільні ў 1910 годзе.

Што ж тычыцца музычных інструментаў, то ў асноўным прадстаўлены іх сучасныя і нават сувенірныя версіі.

Але вельмі цікавая колавая ліра, выробленая ў 1946 годзе ў Мінску майстрам В. А. Крайко. - Інструмент старэнькі, ім відавочна карысталіся, але ён выдатна адрэстаўраваны, пакрыты лакам, - кажа Лілія Баранкевіч.

- Шкада, што засталася толькі адна струна. Колавая ліра - традыцыйны інструмент вандроўных лірнікаў, якія выконвалі духоўныя вершы. А вось бубен, створаны ў 1950-1960 гадах у Іванаўскім раёне Брэсцкай вобласці майстрам С. М. Паўлюкаўцом. Тут таксама традыцыйная тэхналогія і матэрыялы: дрэва, метал, скура, пянька.

Скрыпка, цымбалы і бубен складалі так званую «траістую музыку», якая суправаджала традыцыйныя беларускія танцы. Скрыпкі на выставе відавочна не хапае, хоць у музеі яна ёсць. Пра тое, як яна рэстаўравалася, маляўніча расказваў загадчык рэстаўрацыйнага аддзела Аляксандр Хільман:

- Адна частка была адламаная, другая адламаная, трэцюю разламалі напалам, а тут яшчэ добрыя людзі - папярэднія рэстаўратары - узялі і нітралакам маханулі.

Варта было б, напэўна, дапоўніць і тэкст аб музычнай культуры. Гонарам Беларусі ёсць ня толькі музычныя творы Агінскага і Манюшкі, не толькі «Харошкі» і «Песняры», але перш за ўсё наш унікальны музычны фальклор, створаныя ў XX стагоддзі нацыянальная опера і балет.

Тэатральнае мастацтва на выставе прадстаўлена рэпрадукцыямі афіш трупы Ігната Буйніцкага. Літаратура, акрамя Багушэвіча, - першым выданнем аповесці Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча «Гапон».

Як абвяшчае тытульны ліст, гэта «беларуская аповесць на аснове сапраўднага здарэння, напісаная мовай беларускага народа. Упрыгожана чатырма гравюрамі». Прычым выдавалася яна не ў Кракаве і не ў Вільні, а менавіта ў Мінску, у друкарні мінскіх кнігавыдаўцоў братоў Дэйлінаў ў 1855 годзе. Перыёдыка прадстаўлена «Нашай Нівай».

Вельмі вялікая ўвага нададзена беларускаму нацыянальнаму касцюму. З дапамогай ілюстрацыйных матэрыялаў можна даведацца яго геаграфічнае распаўсюджванне, з якіх частак ён складаецца і чым адрозніваецца, да прыкладу, суражскі строй ад пухавіцкага або мотальскага. Ёсць звесткі і пра беларускую кухню. Пра тое, што яе гонар - зусім не «бульба», а традыцыйны беларускі хлеб, які выпякаецца з жытняй мукі без дрожджаў на адмысловай заквасцы.

Згадваюцца, вядома ж, і знакамітыя стравы з бульбы. Адзначаецца, наколькі цесна перапляліся ў нашай кухні «славянскія, балтыйскія, габрэйскія і збольшага нямецкія ўплывы».

Агульнае ж ўражанне - наколькі багатая і разнастайная наша культура, колькі ўсяго ўдалося і не ўдалося змясціць. І ўсё гэта яшчэ трэба асэнсоўваць, вывучаць, сістэматызаваць.

(скарочана)

Юлія Андрэева, СБ
Пераклад на беларускую мову
beshankovichy.by

ЖНІВЕНЬ

Жнівень
сэрца лагодай жывіць.
Год, як на рубяжы мы
паміж дабром і злом.
І бел-чырвоным дзівам
над зьледзянелай радзімай
белага бусла крыло.

Неба
з хмарамі, поўнымі шчасьця,
што да сяброў імчацца.
Пашпарт ня трэба ім.
Нам,
каб да неба дапяць ці
краем хоць сьлед праклась ці,
трэба развеяцца ў дым.

Сонца
ў вокны глядзіць заўзята,
а на падлозе краты
рамы – простая рэч.
Яблык
думае думу зацята:
скочыць – ды страшнавата,
але цікавасьць бярэ...

Зоркі –
згадкамі знішчаных лёсаў
у глыбіні нябёсаў,
дзе не скрабецца мыш...
У шчодрых жнівеньскіх росах
знойдзеш сьлед зьнічкі босай,
калі свой час не прасьпіш.

Георгі Станкевіч

З СУДОВАЙ ЗАЛІ

“НАТИВИТУ” АШТРАФАВАЛІ

Шматмільённы штраф павінна заплаціць фармацэўтычная кампанія СТАА «Нативита» з Бешанковічаў за парушэнне гранічных аптовых надбавак на лекавыя сродкі.

31-га траўня намеснік старшыні Камітэта дзяржаўнага кантролю Віцебскай вобласці прыняў пастанову прыцягнуць сумеснае таварыства з абмежаванай адказнасцю «Нативита» да адміністрацыйнай адказнасці згодна з часткай 2 артыкула 12.4 КоАП.

Аштрафаваць яго ў двухразовым памеры розніцы паміж фактычнай выручкай, атрыманай ад рэалізацыі тавараў і разліковай велічынёй выручкі ад рэалізацыі гэтых тавараў па цэнах), устаноўленых у адпаведнасці з заканадаўствам, што склала 32 296 584 рублёў 96 капеек.

Праверка КДК ўстанавіла, што з 28-га чэрвеня 2018 года па 25-га верасня 2019 г. пры рэалізацыі лекавых сродкаў на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь арганізацыям сістэмы ТП РУП «Белфармацыя» СТАА выкарыстоўвала гандлёвыя надбаўкі значна вышэй дапушчальных заканадаўствам.

Для гэтага, паводле інфармацыі КДК,

(працяг на стар. 2)

З СУДОВАЙ ЗАЛІ

(пачатак на стар. №1) у экземплярах дакументаў па адгрузцы лекавых сродкаў ат ЗАТ «БИОКАД» (Расія) у адрас СТАА «Нативита», якія знаходзяцца ў беларускай кампаніі, ўказваліся больш высокія кантрактныя цэны на лекавыя сродкі, чым у экземплярах дакументаў расійскага боку, а таксама прадугледжваліся фінансавыя зніжкі.

Разлікі за лекі рабіліся па цэнах, названых у расійскіх дакументах, а адпускныя цэны фармацэўтаваліся на аснове завышаных коштаў, указаных у дакументах беларускага боку.

У выніку прымянення СТАА «Нативита» аптовых надбавак у памеры ад 19,98% да 121,24% (пры дапушчальных 2%, 4% і 6%) сума перавышэння фактычна атрыманай выручкі ад рэалізацыі лекавых сродкаў вытворчасці ЗАТ «БИОКАД» над разліковай выручкай ад рэалізацыі склала 16 148 292 рублёў 48 капеек.

Беларуская кампанія абскардзіла пастанову старшыні КДК Віцебскай вобласці ў эканамічным судзе. Аднак, разгледзеўшы матэрыялы справы 21-га ліпеня, суд прыйшоў да высновы, што падставы для задавальнення скаргі адсутнічаюць, паведамляе прэс-служба эканамічнага суда Віцебскай вобласці.

Пастанова аб разглядзе гэтай скаргі ўступіла ў законную сілу неадкладна пасля яе вынясення і можа быць абскарджана ў парадку, які прадугледжаны ПВКоАП.

Сумеснае таварыства з абмежаванай адказнасцю «Нативита» было заснавана ў канцы 2012 года. У 2016 годзе прадпрыемства адкрыла ў Бешанковічах навукова-даследчы цэнтр, а ў 2017 - навукова-вытворчы комплекс. Планавалася, што кампанія будзе распрацоўваць і выпускаць інавацыйныя лекавыя сродкі для лячэння анкалагічных захворванняў.

У той час старшынёй Савета дырэктараў гэтай кампаніі быў Аляксей Сычоў. Ён скончыў Віцебскі медыцынскі інстытут (цяпер ВДМУ) лекар стаў паспяховым бізнэсмэнам. З ім былі афіляваны (то-бок, ад яго залежалі) шэраг медыцынскіх і фармацэўтычных кампаній, у тым ліку сетка аптэк «ВитВар».

У 2016 годзе ён быў прызнаны «Чалавекам года Віцебшчыны». Спадар Сычоў стаў фігурантам знакамітай «Справы медыкаў», але змог з'ехаць з Беларусі.

Народныя Навіны Віцебска

ПАЖАРЫ

ЧАРАДА ПАЖАРАЎ

15-га жніўня 2021 года ў 06-01 у раённае аддзяленне МНС паступіла паведамленне аб пажары хаты ў вёсцы Святагорава Бешанковіцкага раёна (яна ляжыць паміж Сініцамі і Плісай). Хат азгарэла.

19-га жніўня ў 20-00 у раённае аддзяленне МНС паступіла паведамленне аб пажары хаты ў вёсцы Дзягілева Бешанковіцкага раёна (Астровенскі сельскі Савет, каля Дзвіны). У выніку пажару ў доме знішчаны дах, перакрыцці, пашкоджаныя сцены, маёмасць. Агнём знішчана гаспадарчая пабудова.

26-га жніўня ў 6-32 выратавальнікам паступіла паведамленне аб пажары дома ў аграгарадку Астроўна Бешанковіцкага раёна.

Яшчэ да прыезду ратавальнікаў ён быў знойдзены ў пакоі на падлозе мясцовымі жыхарамі і вынесены на свежае паветра, аднак медыкі, якія прыбылі да месца здарэння, канстатавалі яго смерць.

Пажар ліквідавалі выратавальнікі, агнём у доме пашкоджана маёмасць, закураны сцены.

26-га жніўня ў 21-53 ў службу выратавання Бешанковіцкага раёна ад жыхаркі Заручэўя паступіла паведамленне аб пажары дома ў вёсцы Заручэўе. Па прыбыцці да месца выкліку падраздзяленні МНС назіралі адкрытае гарэнне дома.

Гаспадар, пенсіянер 1953 г. н, у доме пражываў адзін. Са слоў жыхароў вёсцы характарызаваўся, як грамадзянін, які злоўжывае спіртнымі напоямі, курыў.

Труп гаспадара быў знойдзены работнікамі МНС у пакоі, які гарэў, на падлозе пад пластом канструкцый, якія абваліліся.

У выніку пажару ў доме знішчаны дах, столь, маёмасць, пашкоджаныя сцены.

Па гэтым факце праводзіцца праверка, прычына пажару высвятляецца.

Разгляданая версія — неасцярожнае абыходжанне з агнём пры курэнні гаспадара.

А. Тутэйшы з сайта МНС

УРАДЖАЙ-2021

«БІТВА ЗА ЎРАДЖАЙ» ПРАЙГРАНАЯ?

Савет міністраў часова забароніў вывозіць за межы Беларусі жыта, пшаніцу, ячмень, авёс, кукурузу, грэчку, проса, трыцікале, а таксама насеньне рапсу.

Адпаведная пастанова апублікаваная на Нацыянальным прававым інтэрнэт-партале.

Згодна з дакумэнтам, накладзена забарона на вываз за межы Беларусі ў дзяржавы – сябры Эўразійскага эканамічнага саюзу названых тавараў, незалежна ад краіны паходжаньня, а таксама за межы мытнай тэрыторыі ЭАЭС у дзяржавы, якія не ўваходзяць у саюз. Дзеяньне пастановы не распаўсюджваецца на тавары, што вывозяцца для аказаньня міжнароднай гуманітарнай дапамогі замежным дзяржавам на падставе рашэньняў ураду, а таксама ў якасьці харчоў або перамяшчаюцца транзытам праз беларускую тэрыторыю.

Рашэньне набыло моц 26-га жніўня і будзе дзейнічаць паўгода.

Сёлетняя «бітва за ўраджай» рызыкуе аказацца правальнай: на фінішы кампаніі намалочана крыху больш за 6 мільёнаў тон пры сьціплым паказьніку 30 цэнтнэраў з гектара.

Радыё Свабода

КРЫМІНАЛ

ЦЫГАРЭТНАЯ КАНТРАБАНДА КВІТНЕЕ

Больш за 17,7 мільёна пачкаў — столькі беларускіх кантрабандных цыгарэт, згодна з паведамленьнямі мытняў суседзяў, сёлета злавілі на мяжы. Найбольш цыгарэт спынялі на мяжы зь Літвой. 17,7 мільёна пачкаў — гэта, калі прыняць сярэдні кошт аднаго пачка цыгарэт за 2,5 рубля, будзе агулам 44 мільёны беларускіх рублёў, або звыш 17 мільёнаў даляраў. Але ў Эўропе цыгарэты каштуюць значна даражэй.

Толькі ў Літве кантрабандныя беларускія цыгарэты ацэньваюць у 32 мільёны эўра з пачатку году. Гарадзенская тытунёвая фабрыка за год выпускае больш як адзін мільярд пачкаў, або 24,3 мільярда цыгарэт.

Калі ўсе гэтыя 17,7 мільёна пачкаў пакласьці адну за адной, то атрымаецца 1504,5 кілямэтра. Гэта больш, чым адлегласьць ад Менску да Гамбургу.

Шырыня Менскай кальцавой дарогі — 29 мэтраў. Калі дарогу такой шырыні забрукаваць пачкамі цыгарэт, то 17,7 мільёна пачкаў хопіць амаль на 3 кілямэтры. Праспэкт у Менску шырэйшы — да 70 мэтраў. Калі яго так брукаваць, то амаль кілямэтар праспэкту можна будзе выкласьці пачкамі цыгарэт, якія з пачатку году злавілі на мяжы.

Плошча Палаца Незалежнасьці — 53,7 тысячы квадратных мэтраў. Калі раскласьці ўсе 17,7 мільёна пачкаў, атрымаецца больш — 82,7 тысячы квадратных мэтраў. Гэтых пачкаў хапіла б, каб укласьці імі ўсю падлогу, і яшчэ частку можна было б разьмясьціць на вуліцы, бо ў Палац яны б не зьмясьціліся.

Летась толькі ў Літве затрымалі больш за 16 мільёнаў пачкаў кантрабандных цыгарэт зь Беларусі. Афіцыйная статыстыка не паказвае, куды Беларусь прадае цыгарэты. Раней частка «белага» экспарту ішла ў Грузію і Азэрбайджан, але не ў Эўропу.

З 2008–2013 году аб'ёмы выпуску цыгарэт у Беларусі растуць у сярэднім на 11% за год. У Беларусі квота ўнутранага рынку цыгарэт перавышае запатрабаванасьць. Напрыклад, у 2017 годзе пры ёмістасьці рынку ня больш за 20 мільярдаў цыгарэт аб'ём квоты складаў звыш 29 мільярдаў. Пры гэтым акцызная нагрузка на танныя цыгарэты, насуперак сусьветнай практыцы, у 2–3 разы ніжэйшая, чым на астатнюю прадукцыю.

Радыё Свабода

ЗДАРЭННЕ

ДТЗ НА ДАРОЗЕ М3

20-га жніўня 2021 года ў 20-41 Бешанковіцкім выратавальнікам паступіла паведамленне аб ДТЗ з удзелам двух легкавых аўтамабіляў на аўтадарозе М3 каля вёскі Дзятлава Бешанковіцкага раёна (гэта на мяжы з Лепельскім раёнам, адразу за Бачэйкавам).

Да месца здарэння былі неадкладна накіраваны падраздзялення Бешанковіцкага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях.

— Мы прыбылі першымі да месца аварыі, — распавёў начальнік пажарнага аварыйна-выратавальнага паста № 11 Дзмітрый Баранцоў.

— На месцы ДТЗ тоўпілася шмат відавочцаў, я і мой таварыш, кіроўца Зміцер Гамзюк хутка ацанілі становішча і пры дапамозе адмысловага аварыйна-выратавальнага абсталявання вынялі заціснутага ў адным з аўтамабіляў кіроўцу 1992 года нараджэння.

Тутяго агледзелі медыкі, якія прыбылі да месца здарэння, пасля чаго шпіталізавалі яго ў бальніцу.

Кіроўцы другой машыны, 1989 года нараджэння, да нашага прыезду вынялі відавочцы.

А. Тутэйшы з сайта МНС

АДУКАЦЫЯ

НЕДАБРАЛІ ТЫСЯЧЫ СТУДЭНТАЎ

Агульны план прыёму ва ўстановы вышэйшай адукацыі Беларусі ў 2021 годзе складаў каля 55 тысяч чалавек. Аднак залічана толькі каля 48 тысяч абітурыентаў, як піша Thinktanks.by.

1-га жніўня міністр адукацыі Ігар Карпенка распавёў аб планах прыёму ў беларускія ВНУ ў 2021 годзе: «Уступная кампанія ідзе сваім парадкам. Залічэнне на бюджэт завершыцца 5-га жніўня, а на платную форму навучання — 11-га жніўня. Агульны план прыёму ва ўстановы вышэйшай адукацыі складае каля 55 тысяч чалавек, з якіх каля 29 тысяч чалавук набяруць на бюджэтнае навучанне».

Пра рэальны ж набор 20-га жніўня расказала кансультант упраўлення вышэйшай адукацыі Міністэрства адукацыі Рэма Герлоўская:

«У гэтым годзе практычна трацiна ВНУ альбо аднавіла прыём па спецыяльнасцях, альбо адкрыла новыя. Гэта было запатрабавана ў абітурыентаў. Калі казаць пра лічбы, то больш за 26,5 тысяч студэнтаў прынялі за кошт сродкаў бюджэту і больш за 22 тысячы — на платнай аснове. У агульнай суме мы маем больш за 48 тысяч прынятых абітурыентаў».

Такім чынам, агульны недабор у ВНУ, у параўнанні з планам, склаў каля 7 тысяч студэнтаў, а недабор на бюджэтную форму навучання — каля 2,5 тысяч.

За 5 гадоў дадатковы набор ў беларускія ВНУ вырас у 42 разы. Калі ў 2017 годзе дадатковы набор у вышэйшыя навучальныя ўстановы Беларусі ажыццяўляўся ў дачыненні да 23 чалавек, то ў 2021 годзе вакантнымі аказаліся 974 месцы.

Nashaniva.com

АБ'ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Крывінка» паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі "Крывінку", то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamnikat.org/kryvinka.html каталагу "Пэрыёдыка" для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

АД ІНФАРМАЦЫЙНАЙ АЎТАКРАТЫІ ДА САВЕЦКІХ МЕТОДЫК

Мы на вайне. Пакуль яшчэ гібрыднай. «Вайна вядзецца супраць часу, супраць свету, якім ён цяпер стаў, за вяртанне ў шчаслівыя símідзясятыя».

«Ён занадта няўтульны, гэты празрысты свет, — і задача палягае ў тым, каб выправіць яго недахопы. Калі ўжо не глабальна, то хоць бы ў межах асобна ўзятай краіны», — тлумачыць расійскі публіцыст Іван Давыдаў.

Мы на вайне. Мы трымаем абарону. На нашым баявым штандары напісаны простыя і зразумелыя сваім і ворагам дэвізы: «Нашы каштоўнасці не ўпісваюцца ў сістэму глабалісцкай будовы свету». Ён служыць аналагам надпісу-папярэджання на апорах высакавольтных ліній: «Не залазіць, заб'е!»

Нас спрабуюць узяць у атачэнне. Ці тое яшчэ будзе.

Мы — гэта хто?

Паводле гісторыка Аляксандра Ахіезера, «грамадства, асоба адказваюць на крызісную сітуацыю, на небяспеку, ці праз выпрацоўку інавацыйных ідэй, якія адкрываюць новыя творчыя магчымасці больш эфектыўных рашэнняў, ці на аснове вяртання да старых каштоўнасцяў, якія апраўдалі сябе ў мінулым».

Глыбокая думка. Але, як і ўсе падобныя думкі, яна яўляецца няпоўнай. Наш паўсядзённы вопыт падказвае трэці шлях — ён вядзе да старых каштоўнасцяў, якія ў мінулым сябе НЕ АПРАЎДАЛІ.

«Жыццё кароткае», — сцвярджаў Гіпакрат. Ён быў лекарам, і таму ў хуткаплынным часе разбіраўся прафесійна. 18 жніўня ва ўсіх плакальшчыкаў па СССР з'яўляецца нагода адзначыць 30-годдзе няўдалага путчу, які ўбіў апошні цвік у вечка труны «Саюза непарушнага рэспублік свабодных».

Найлепшай ілюстрацыі закона ненаўмысных наступстваў, мабыць, і не знайсці. Путчысты хацелі, як лепш... але і Гарбачоў ні сабе, ні краіне зла не жадаў. Ды і хто з нас, калі слухаў маладога генеральнага сакратара ў 1985 годзе, не пагадзіўся б з тым, што «так жыць нельга»?

«Пераменаў! Мы хочам пераменаў!» — спяваў Віктар Цой. І тут самы час разабрацца з займеннікам першай асобы множнага ліку «МЫ». Мы — гэта хто? Адважуся выказаць здагадку, што не толькі стомленыя ад дэфіцыту рабочыя і калгасніцы разам з праслойкай у выглядзе працоўнай інтэлігенцыі, але і большасць прадстаўнікоў так званай наменклатуры.

Айчынная гісторыя вучыць: абавязковай умовай для надыходу пераменаў з'яўляецца згода («кансенсус» — паводле тэрміналогіі Гарбачова) паміж кіраўнікамі і кіраванымі ў пытанні ўсведамлення, што далей «так жыць нельга». Адсутнасцю ўсеагульнай згоды і адрозніваюцца цяперашнія падзеі ад гарбачоўскай перабудовы. На жаль, але сёння жыць даводзіцца ва ўмовах, калі нізы не хочуць жыць па-старому, але вярхі па-старому кіраваць яшчэ неяк могуць.

У 45 разоў у Расіі і толькі ў 5 разоў у Германіі

Сучасныя аўтарытарныя рэжымы для ўтрымання ўлады ўсё часцей адмаўляюцца ад страху і рэпрэсій на карысць маніпуляцый інфармацыяй. На думку расійскага эканаміста Сяргея Гурыева, аўтара тэрміна «інфармацыйная аўтакратыя», гэтаму спрыялі тры прычыны:

- Распад СССР прымусіў заходнія краіны адмовіцца ад падтрымкі рэпрэсіўных рэжымаў, бо немагчыма стала растлумачыць сваім народам, чаму гэтыя «сыны сучкі» па-ранейшаму застаюцца «нашымі».
- Сучасныя тэхналогіі не дазваляюць хаваць масавыя рэпрэсіі і забойствы.
- Эканамічнае развіццё немагчыма без доступу да інтэрнэту, міжнароднага гандлю і замежных інвестыцый.

Існуе прамая карэляцыя: чым больш дыктатар звяртаўся да рэпрэсій, тым меншая верагоднасць, што ён зможа мірна пакінуць сваю пасаду. Быць дыктатарам старога тыпу стала небяспечна.

На што накіроўваюць сваю энергію вярхі ва ўмовах інфармацыйнай аўтакратыі? У першую чаргу, на доказ кампетэнтнасці лідара. Сучасны лідар — гэта не проста швец і жнец, і на дуду ігрэц. Гэтага недастаткова. Сучасны лідар у вачах большасці павінен быць па-за канкурэнцыяй ва ўсіх відах дзейнасці. Калі ён швец, то найлепшы ў свеце швец і г. д.

Зразумела, што такая ўніверсальнасць ні да чаго добрага не даводзіць. Аднак ахвочых падставіць плячо ў няпростай справе маніпулявання хапае. Дадзім слова Сяргею Гурыеву: «Даследчыкі адзначылі прамую залежнасць паміж тым, што ў аўтарытарных краінах прадстаўнікі эліты больш крытычныя да лідара, чым асноўная маса насельніцтва, але дабрабыт у прадстаўнікоў элітнага саслоўя ў такой краіне вышэйшы, чым у больш дэмакратычных краінах, дзе эліты больш падтрымліваюць лідара».

Гэта ключавы момант для падтрымання стабільнасці. Таму не варта здзіўляцца, што заробак, скажам, міністра фінансаў Расіі вышэй за сярэдні заробак па краіне ў 45 разоў, а ў яго нямецкага калегі — толькі ў 5 разоў.

Пра карупцыйную надбаўку да афіцыйнага акладу я прамаўчу. Але тое, што жонкі расійскіх чыноўнікаў рэгулярна аказваюцца надзвычай таленавітымі бізнесоўцамі і зарабляюць нашмат больш за сваіх мужоў, ні для каго не сакрэт. Прыгадаем жонку мэра Масквы Юрыя Лужкова мільярдэршу Алену Батурыну.

Стабільнасць, хай нават ва ўмовах інфармацыйнай аўтакратыі, мае патрэбу ў матэрыяльных рэсурсах. Іншая справа, што размяркоўваюцца яны з вялікім перакосам у бок кіраўнікоў. Нездарма ж даволі вядомы расійскі «вячэрні» тэлевядоўца Салаўёў набыў вілу на беразе возера Кома ў Італіі. Тры паверхі. Фасад у сем вокнаў. Прыгожа жыць не забароніш — тым больш за свае крэўныя.

Плынь бягучай сучаснасці

У рэжыме інфармацыйнага аўтарытарызму, імітуючы дэмакратыю, беларуская мадэль праіснавала да 9 жніўня 2021 года. А далей здарыўся адкат да савецкіх і дасавецкіх метадаў падтрымання стабільнасці. У нашага таварыша па саюзным няшчасці ідзе аналагічны працэс, і трыгеру ў выглядзе «каляровай рэвалюцыі» для гэтага не спатрэбілася.

Сама логіка развіцця (дэградацыі) палітычных сістэм, якія ваююць супраць часу і не жадаюць упісвацца ў сучаснасць, вяртае іх да сілавых метадаў падтрымання стабільнасці. «Старэйшаму брату» прасцей. Па-першае, на дадзеным этапе ён не адчувае недахопу ў матэрыяльных рэсурсах для забеспячэння ўмоўных суадносін 45 да 1 для ўмоўнага міністра фінансаў. Дзякуй нафтавай, газавай і іншым відам прыроднай рэнты.

Па-другое, у параўнанні з Беларуссю ў Расіі прынцыпова іншыя суадносіны плошчы з працягласцю мяжы з «поўнымі мярзотнікамі».

Суседзяў не выбіраюць. Суседзі — ад Бога. Донару еўрапейскай стабільнасці ў гэтым сэнсе не пашанцавала. Вось і даводзіцца першым прымаць удар на сябе.

Але ў вяртання да жорсткага кіравання, як і ў кожнага медалю, маецца адваротны бок. Апішу яго словамі галоўнага архітэктара Беларускай мадэлі: «Зразумейце, што пры ўсёй жорсткасці курсу гэтая жорсткасць павінна быць звернутая на тых, на каго трэба. Мы не павінны задушыць ініцыятыву людзей, трэба падтрымліваць ініцыятыўных і сумленных людзей як у бізнесе, так і ў палітыцы».

Адасабляць сумленных людзей ад несумленных у палітыцы проста: сярод нязгодных з цяперашнім курсам сумленных не можа быць наогул. Прынамсі, за 27 гадоў ніводзін такі не выяўлены.

З бізнесам складаней. Мэта любога бізнесоўца — атрыманне прыбытку, гэта значыць, справа выключна прыватная. Вайна, якая вядзецца сярод родных бяроз і асін супраць часу, — гэта вайна за каланізацыю прыватнага грамадскім. Гэта выключна наша лакальная вайна. У свеце ідзе супрацьлеглы працэс: прыватнае каланізуе грамадскае…

Такая вось праблема... Калі б не падтрымка з боку таварыша па саюзным няшчасці, то ў сваім цяперашнім выглядзе Беларуская мадэль і году б не працягнула. Плынь бягучай сучаснасці змыла б яе.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
novychas.by

КАНСТЫТУЦЫЯ

«НЕ ПОНИМАЮТ». ЛУКАШЕНКО ПЫТАЕТСЯ ОБЪЯСНИТЬ, ЗАЧЕМ НУЖНА НОВАЯ КОНСТИТУЦИЯ

Вручая награды силовикам 20 августа, Александр Лукашенко признал: некоторые военнослужащие «не понимают: ну зачем президенту этот референдум, ну зачем эта конституция». И попытался растолковать. Похоже, однако, что он сам еще не определился до конца с новой конструкцией политической системы и своим местом в ней.

Обосновывая необходимость нового основного закона, Лукашенко в очередной раз напомнил о требованиях оппонентов: «Во-первых, мы пообещали. Во-вторых, вы же помните их лозунг: "Перамены, перамены, перамены". И мы сказали: да, нужны перемены».

Улица хотела совсем других перемен

На первый взгляд, вождь политического режима рассуждает прогрессивно. Типа: мы идем навстречу оппонентам. На самом деле это подмена понятий. Те, кто вышел на улицы в августе 2020 года, хотели совсем других перемен — честных выборов, нового президента, смены самого режима.

Ничем этим и не пахнет. Лукашенко остается у власти, при том что многие в стране и за рубежом считают выборы-2020 сфальсифицированными. Более того, режим стал намного более жестким, поставил репрессии во главу угла.

Новая же конституция, судя по информации о предложениях конституционной комиссии и неофициально обнародованному проекту, не изменит сути созданной Лукашенко авторитарной системы.

Да, президент будет править максимум два срока, утратит право издавать декреты, станет согласовывать некоторые кадровые назначения. Появится уполномоченный по правам человека.

Но и без декретов можно гнуть свою линию, если парламент остается карманным, правительство — группой технических исполнителей, суды — подмятыми под вертикаль. А в омбудсмены легко поставить своего человека.

В речах последнего времени Лукашенко не скрывает, что второй президент будет из его окружения и вообще будет сделано все, чтобы к власти не пришли оппоненты режима. То есть менять систему он не собирается.

Так что ни о каких уступках сторонникам настоящих перемен и речи нет.

Сталинизм не слаще брежневщины

Лукашенко также подчеркивает, что не хочет повторения застоя типа того, в который погрузился Советский Союз, когда им правил Леонид Брежнев.

Однако по факту именно в таком застое Беларусь находится уже больше десятилетия: ВВП почти не растет, средняя зарплата в долларовом эквиваленте недалеко ушла от показателя 2010 года. Тогда 500 долларов были внушительной по постсоветским меркам суммой, теперь покупательная способность такой зарплаты намного ниже.

И никакой убедительной программы экономического развития у нынешнего руководства страны нет. Само слово «реформы» всегда выводило Лукашенко из равновесия. В правительстве, зная, что он ненавидит «рыночную болтовню», такую терминологию давно боятся употреблять.

(працяг на стар. 4)

КАНСТЫТУЦЫЯ

(пачатак на стар. 3)

Упоминая о протестах, вождь режима особенно гневался на поддержавших лозунг перемен айтишников, бизнесменов: мол, неблагодарные, чего им не хватало, с жиру бесятся. Подход к этим экономическим группам ужесточается. СМИ сообщают, что готовятся новые, гораздо более суровые правила и для индивидуальных предпринимателей.

При этом остается массив неэффективных госпредприятий, поддержка которых съедает уйму бюджетных денег. Очевидно, что ради самосохранения режим блокирует давно назревшие структурные реформы, системную трансформацию экономики. Что это, если не застой?

При этом стоит заметить, что в эпоху Брежнева коммунистический режим стал менее кровожадным. Белорусский же режим сейчас так люто зачищает страну от «врагов», что у многих это ассоциируется с 1937 годом — пиком сталинских репрессий. Сталинизм же ничуть не слаще брежневщины.

Удержит ли ситуацию второй президент?

Объясняя силовикам свои замыслы, Лукашенко подробно остановился на роли Всебелорусского народного собрания, которому в новой конституции хотят отвести особое место.

Старшее поколение правящей элиты, по замыслу Лукашенко, должно через ВНС «отойти на какие-то запасные позиции (военные меня поймут), чтобы видеть, что происходит в стране. И если кто-то дрогнет, мужики, мы с этих позиций должны подключиться».

Как считает специалист в области конституционного права Михаил Пастухов, в проекте нового основного закона «усматривается стремление поставить ВНС выше президента и контролировать его деятельность».

И вот здесь таится опасность для системы, которую Лукашенко за 26 лет правления сильно заточил под себя, сделал сугубо персоналистской.

С одной стороны, он подчеркивает, что «надо делать нормальную конституцию. Без всякого двоевластия. Чтобы президент был президентом, главой государства».

С другой стороны, у него раз за разом проскальзывают нотки априорного недоверия ко второму президенту. Лукашенко не единожды заявлял, что такие сильные полномочия передавать преемнику нельзя: а вдруг тот ими неправильно распорядится?

На вручении наград 20 августа Лукашенко поделился с силовиками тревогой: «Что с вами будет? Ладно, пришел какой-то президент (все хороши, когда идут), власть портит людей, это правда. Испортился и начал крушить, ломать. А что будет с вами, людьми?»

Можно предположить, что здесь сквозит тревога и о собственном будущем, гарантиях безопасности первому президенту в случае его ухода с поста.

Также Лукашенко вспомнил об украинских событиях 2014 года: «Или предательство по типу Украины, когда президент предал своих ребят, бросил и улетел. Вот тогда Всебелорусское народное собрание должно собраться и принять все решения».

Мучительная миссия

Как видим, вождь режима явно опасается, что его преемник на посту главы государства может не удержать ситуацию. Поэтому если Лукашенко после принятия новой конституции уйдет-таки на руководство ВНС, то велика вероятность, что он станет чересчур жестко опекать, поучать, одергивать преемника, пытаться в каких-то ситуациях перетянуть властное одеяло на себя.

А это — шаги к двоевластию, конфликту между группировками правящего класса. Лукашенко, наверное, интуитивно чувствует уязвимость предполагаемой политической конструкции, поэтому колеблется по поводу характера конституционных изменений и транзита власти.

20 августа он уверял силовиков, что не собирается до смерти держать власть в стране: «Да глупость полная. Я, если уж по-человечески, просто хочу хоть несколько лет пожить нормальной жизнью».

Однако мощное властолюбие и неуверенность в способности преемника обеспечить гарантии безопасности, скорее всего, будут подогревать мысль, что лучше всего пока оставаться в своем кресле — как минимум до 2025 года, когда закончится нынешняя каденция. А там видно будет.

Лукашенко понимает, что не вечен, терзается гамлетовским для него вопросом транзита власти, что, вероятно, толкает к прокрастинации.

Но график определен, уже на днях проект конституции ляжет на стол Лукашенко. Потом должно состояться заседание конституционной комиссии с его участием, после чего документ вынесут на «всенародное обсуждение».

Так что приходит время определять конкретику нововведений. Понятно, что «всенародное обсуждение» — это лишь имитация, решать будет глава политического режима. И это для него мучительная миссия.

Александр КЛАСКОВСКИЙ
naviny.online

СУСВЕТ

ПЕРАМОГА ТАЛІБАЎ МОЖА ПАСКОРЫЦЬ ПЕРАМЕНЫ Ў БЕЛАРУСІ

Расейскія прапагандысты і мэдыя радуюцца паразе ЗША ў Афганістане. Аднак, падаецца, зларадснасьць цяпер не да месца. І на тое ёсьць некалькі прычынаў.

Калі Масква і Захад будуць вымушаныя шукаць паразуменьня дзеля нэўтралізацыі талібаў, рэжым Лукашэнкі можа стаць перашкодай.

Сапраўды, Злучаным Штатам, пачынаючы з 2001 году, калі міжнародная кааліцыя на чале з амэрыканцамі ўвайшла ў Афганістан, не ўдалося напоўніцу перамагчы талібаў, усталяваць у краіне мір і стабільнасьць, дапамагчы ў пабудове эфэктыўных дзяржаўных інстытутаў.

Але справа ў тым, што Злучаным Штатам давялося разблытваць вялікі клубок, ліквідоўваць злаякасны ісламісцкі тэрарыстычны ачаг, разварушаны ў свой час СССР. У 1978 годзе ў Афганістане перамагла Красавіцкая рэвалюцыя, пасьля якой новыя ўлады з дапамогай Савецкага Саюзу пачалі будаваць сацыялізм. Радыкальныя сацыялістычныя рэформы спрычыніліся да грамадзянскай вайны.

Каб дапамагчы сваім ідэйным саюзьнікам, СССР у 1979 годзе ўвёў у Афганістан войскі. Дзесяць гадоў Савецкі Саюз ваяваў з талібамі, урэшце тую вайну прайграў, да ўлады прыйшлі талібы, якія ператварылі краіну ў тэрарыстычны ачаг, дзе атабарыўся тагачасны тэрарыст № 1 Усама бін Ладэн. Імі былі ўчынены тэракты ў ЗША 11 верасьня 2001 году, і амэрыканцам давялося рэагаваць.

Дарэчы, вайсковая апэрацыя ў Афганістане, ажыцьцёўленая кааліцыяй на чале з ЗША, была праведзена на аснове рашэньня Рады бясьпекі ААН. У гэтым прынцыповае адрозьненьне ад вайсковай апэрацыі СССР, якую асудзіла большасьць краін сьвету ў рамках Генэральнай асамблеі ААН.

Тым ня менш дапамагчы афганцам пабудаваць жыцьцяздольныя сацыяльныя і дзяржаўныя інстытуты не ўдалося ні СССР, ні ЗША. Талібы зноў захапілі Афганістан пасьля вываду амэрыканскіх войскаў. Там можа ўзьнікнуць аналяг «Ісламскай дзяржавы» ці ІГІЛа.

Расейскія мэдыя дарма злараднічаюць яшчэ і з той прычыны, што перамога талібаў у Афганістане — гэта вялікая праблема для Расеі. Бо цяпер пад пагрозай апынулася ўся Цэнтральная Азія. Гэта сфэра ўплыву РФ. Казахстан, Кіргізстан, Таджыкістан — чальцы АДКБ, у выпадку абвастрэньня сытуацыі Расеі давядзецца іх абараняць.

Якія наступствы гэтага афганскага катаклізму для Беларусі?

Найперш, ёсьць рызыка, што афганскія ўцекачы могуць зьявіцца на мяжы Беларусі з Латвіяй, Літвой, Польшчай. Па той самай схеме, па якой там зьявіліся ірацкія мігранты. А ахвотных уцякаць з Афганістану цяпер вельмі шмат. Мігранцкі крызіс вакол Беларусі можа абвастрыцца.

Даволі папулярная думка, што на тле падзей у Афганістане Захад забудзе пра беларускі крызіс. Гэта магчыма. Але, падаецца, Лукашэнка ня дасьць гэтага зрабіць. І да таго ж, калі казаць пра ЗША, то бюракратычная машына ў справе ўвядзеньня санкцый запушчана, і ня думаю, што на яе неяк паўплываюць падзеі ў Афганістане.

І яшчэ. Прыход да ўлады талібаў ня выгадны ні Расеі, са згаданых прычын, ні ЗША, ні ЭЗ (пагроза новага міграцкага крызісу маштабу 2015 году), ні Кітаю. Можа зьявіцца глеба для пачатку супрацоўніцтва Расеі і Захаду перад абліччам новай пагрозы распаўсюду радыкальнага ісламскага тэрарызму. Як тое было ў 2000-х гадах. Гэта значыць, што ступень канфрантацыі паміж РФ, з аднаго боку, і ЗША і ЭЗ, з другога боку, можа панізіцца.

А вось рэжым Лукашэнкі дзеля ўласнага выжываньня якраз робіць стаўку на гэтую канфрантацыю, усяляк абвастрае яе. Яму ўдалося ўпісаць захаваньне сваёй улады ў канфлікт Расеі і Захаду, зрабіцца важным, неабходным для РФ гульцом у гэтым супрацьстаяньні.

І вось цяпер, калі Масква і Захад будуць вымушаны шукаць паразуменьня дзеля нэўтралізацыі талібаў, рэжым Лукашэнкі можа стаць перашкодай. Такое разьвіцьцё падзей можа паскорыць перамены ў Беларусі.

Валер Карбалевіч
www.svaboda.org

ЦАРКВА

ЯК БПЦ ЗАМЕСТ БОГА СЛУЖЫЦЬ АСОБЕ

Царква ў Беларусі (асабліва праваслаўная) заўжды была цесна пераплецена зь дзяржавай, але з пачаткам падаўленьня пратэстаў у 2020 годзе зьмяніўся характар іх узаемадзеяньня. Калі раней царква магла ўплываць на законы і ўвогуле мела рэальную ўладу, цяпер яна пераўтварылася ў служку нават не дзяржавы, а асабіста Аляксандра Лукашэнкі.

Раней як было? Царква прасоўвала забарону абортаў, і дзяржава падпарадкоўвалася — ускладняла жанчынам доступ да мэдычнай дапамогі. Царква была супраць закону аб супрацьдзеяньні хатняму гвалту, і гэта паспрыяла таму, што закон усё ж не прынялі. Сьвятароў, як і высокапастаўленых чыноўнікаў, пускалі ў рэанімацыі, хоць родным людзей, якіх там ратавалі, маглі забараняць наведваньні. Сьвятары былі элітай, якая мела рэальны ўплыў на дзяржаўную палітыку і грамадства ў цэлым.

Але што мы бачым цяпер? Сьвятары ператварыліся ў служак Лукашэнкі. Яны больш не дыктуюць, якія прымаць законы і як увогуле зьмяняць краіну. Цяпер яны падпарадкоўваюцца жаданьням выключна аднаго чалавека. І гэтага чалавека завуць не Ісус.

Як і сьвецкіх людзей, сьвятароў пасьледавалі за пратэсты супраць фальсыфікацыі выбараў і за асуджэньне дзяржаўнага гвалту. Ды што там шараговыя сьвятары — нават галаву БПЦ мітрапаліта Паўла замянілі на больш надзейнага функцыянэра, які не асуджае гвалт і катаваньні. А па словах архіяпіскапа Арцемія, сьвятарам забаранілі нават маліцца за зьняволеных.

І вось цяпер новы крок — у школы прыйдуць сьвятары, і яны там будуць, як кажа протаярэй Фёдар Поўны, не прапаведаваць, а ачалавечваць. «Радуюся таму, што школы зноў будуць выхоўваць асобаў. Гэта адзін з засвоеных урокаў жніўня 2020», — кажа сьвятар.

Лепш бы яны прапаведавалі.

Толькі ўявіце — людзі, якія нібыта служаць Богу і мусяць аднязначна выступаць супраць гвалту і катаваньняў, лічаць, што ачалавечваць пасьля мінулага жніўня трэба звычайных шкаляроў. У краіне, дзе пратэстоўцы пасьля году дзяржаўнага тэрору так і не перайшлі да ўзброенага супраціву, дзе катам падставілі абедзьве шчакі і ўвогуле ўсе свае целы, царква зьбіраецца вучыць, што трэба быць яшчэ лагаднейшымі.

На фоне таго, што ў краіне больш за 600 чалавек, афіцыйна прызнаных палітзьняволенымі, і сярод іх ёсьць і непаўналетнія, і людзі з інваліднасьцю, і шматдзетныя бацькі, сьвятарам бы абвяшчаць масавыя малебны за бязьвінна зьняволеных і за пакутнікаў.

І калі ім і варта хадзіць некуды з урокамі ачалавечваньня, дык у міліцэйскія і вайсковыя вучэльні, у МУС, на Акрэсьціна і «Валадарку», у сьледчыя камітэты і падатковыя інспэкцыі. Да тых, хто выбівае дзьверы ў кватэрах журналістаў, прыходзячы з вобшукам а сёмай раніцы. Да тых, хто крадзе пры гэтых вобшуках грошы. Хто хлусіць родным затрыманых, што ня ведае, дзе яны. Хто адмаўляе зьняволеным у мэдычнай дапамозе і робіць так, каб дзеці аказваліся ў дзіцячых дамах.

Вось каго трэба спрабаваць ачалавечваць, хоць і ня варта асабліва спадзявацца на посьпех. А перад звычайнымі дзецьмі ў звычайных школах сьвятарам трэба доўга і са сьлязьмі вабачацца. Царква нічога не зрабіла для таго, каб гвалту ў Беларусі стала меней. Тое, што дзеці цяпер вымушаны жыць ва ўмовах дзяржаўнага тэрору — гэта і яе віна.

Наста Захарэвіч
www.svaboda.org

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 29.08.2021 у 17.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.